

Les neiges du Kilimandjaro

a film by Robert Guédiguian

LUX²⁰¹¹
EUROPEAN PARLIAMENT
FILM PRIZE
WINNER

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ PARLAMENTO EUROPEO EVROPSKÝ PARLAMENT EUROPA-PARLAMENTET
EUROPÄISCHES PARLAMENT EUROOPA PARLAMENT ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ EUROPEAN PARLIAMENT
PARLEMENT EUROPÉEN PARLAIMINT NA HEORPA PARLAMENTO EUROPEO EIROPAS PARLAMENTS
EUROPOS PARLAMENTAS EURÓPAI PARLAMENT IL-PARLAMENT EWROPEW EUROPEES PARLEMENT
PARLAMENT EUROPEJSKI PARLAMENTO EUROPEU PARLAMENTUL EUROPEAN
EUROPSKÝ PARLAMENT EVROPSKI PARLAMENT EUROOPAN PARLAMENTTI EUROPAPARLAMENTET

 LUX
FILM PRIZE
THE EUROPEAN PARLIAMENT
IS COMMITTED TO CULTURE

DIRECTOR
Robert Guédiguian

CAST
Ariane Ascaride
Jean-Pierre Darroussin
Gérard Meylan
Marilyne Canto
Grégoire Leprince-Ringuet
Anaïs Demoustier
Adrien Jolivet

SCREENPLAY
Robert Guédiguian, Jean-Louis Milesi

CINEMATOGRAPHER
Pierre Milon

EDITING
Bernard Sasia

CO-PRODUCTION
Agat Films & Cie / Ex Nihilo
France 3 Cinéma
La Friche Belle de Mai

SALES AGENT
Films Distribution

DURATION
107 min.

COUNTRY
France

YEAR
2011

Les neiges du Kilimanjaro

LES GRIGNOUX -KULTTUURIKESKUKSEN LAATIMA
PEDAGOGINEN PAKETTI *MANON QUOILIN*

Victor Hugon runoa "Les pauvres gens" vapaasti mukaileva elokuva "Les Neiges du Kilimandjaro" kertoo tarinan uhattuna olevasta arvojärjestelmästä, joka nousee vähitellen taas arvoonsa Michelin ja Marie-Clairen muodostaman pariskunnan ansiosta. Micheliä näyttelee Jean-Pierre Darroussin ja Marie-Clairea Ariane Ascaride, jotka ovat Gérard Meylanin ohella ohjaaja Robert Guédiguianin luottonäyttelijöitä. Ohjaaja pysyy uskollisena tavalleen tarjota kantaa ottava elokuva, joka kyseenalaistaa yhteiskunnan ja sen kehityksen.

Elokuvan puolustamat arvot

Elokuva alkaa melko ikävällä kohtauksella: Michelin, ammattiliiton edustajan, tehtävänä on arpoa niiden kahdenkymmenen henkilön nimet, jotka saavat välittömästi lopputilin. Kun Michel vetää esiin oman nimensä, hänen työtoverinsa luo häneen kysyvän ja jopa syyttävän katseen. Työtoveri, joka on myös Michelin paras ystävä, moittii Micheliä pian siitä, että tämä

oli laittanut uurnaan oman nimensä, vaikka hän olisi voinut ammattiliiton asiamiehenä välttää työstä erottamisen. Michel tokaisee siihen, ettei hän halunnut käyttää hyväkseen mitään etuoikeuksia, ilmaisten näin halunsa toimia oikeudenmukaisesti ja puolueettomasti. Tällä lyhyellä keskustelulla ei ole merkittävää vaikutusta elokuvan juonen kannalta, mutta ohjaaja esittelee sen avulla elokuvan päähenkilöt ja tärkeimmän aiheen. Alkukohtaus ilmaiseekin heti tarinan punaisen langan: tiettyjen henkilöiden puolustamat **arvot**, joita koetellaan tarinan kuluessa rankasti.

Michelin ja Marie-Clairen luona ystävien kesken vietetyn illan aikana kaksi naamioitunutta miestä tunkeutuu väkivalloin Michelin ja Marie-Clairen kotiin ja ryöstää pariskunnan Kilimanjaron lomaa varten varatut rahat. Uhrin eivät mitenkään pysty käsittämään tapahtunutta. Miksi ryöstäjät hyökkäsivät juuri heidän kotiinsa? Mitä he ovat elämässään tehneet ansaitakseen tämän? Väkivaltainen ryöstö horjuttaa näin ollen niitä arvoja, joiden puolesta päähenkilöt ovat taistelleet koko elämänsä ajan, ja asettaa heidät tilanteeseen, jota he pitävät äärimmäisen epäoikeudenmukaisena ja käsittämättömänä.

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ PARLAMENTO EUROPEO EVROPSKÝ PARLAMENT EUROPA-PARLAMENTET
EUROPÄISCHES PARLAMENT EUROOPA PARLAMENT ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ EUROPEAN PARLIAMENT
PARLEMENT EUROPÉEN PARLAIMINT NA HEORPA PARLAMENTO EUROPEO EIROPAS PARLAMENTS
EUROPOS PARLAMENTAS EUROPAI PARLAMENT IL-PARLAMENT EWROPEW EUROPEES PARLEMENT
PARLAMENT EUROPEJSKI PARLAMENTO EUROPEU PARLAMENTUL EUROPEAN
EVROPSKY PARLAMENT EVROPSKI PARLAMENT EUROOPAN PARLAMENTTI EUROPAPARLAMENTET

 LUX
FILM PRIZE
THE EUROPEAN PARLIAMENT
IS COMMITTED TO CULTURE

Kun Michel saa tietää, että toinen ryöstäjistä on nuori työntekijä Christophe, yksi elokuvan alussa arvotuista kahdestakymmenestä lopputilin saajasta, hän hämmentyy entistäkin enemmän. Hänen mielestään kaikki erotetut työntekijät ovat samassa tilanteessa, ja sellaisina hetkinä on normaalia tuntee yhteenkuuluvuutta ja solidaarisuutta. Juuri tämän vuoksi hän ja Marie-Claire olivat kutsuneet kaikki erotetut työntekijät heidän avioliittonsa kolmikymmenvuotisjuhlaan jakaakseen mukavan hetken yhdessä. Michelin näkökulmasta Christophe oli "hänen kohtalotoverinsa", samassa yrityksessä työskennellyt ja samaan aikaan lopputilin saanut työntekijä. Myöhemmin, kun molemmat etsivät uutta työtä, Michel vaihtaa pari kannustavaa sanaa Christophen kanssa ja sulkee sillä hetkellä mielestään Christophen tekemän teon.

Heidän kohdatessaan poliisiasemalla Christophen pidätyksen jälkeen Michel tuo selvästi esiin kärsimänsä vääryyden: "Teimme töitä yhdessä ja saimme potkut samaan aikaan. Ja sinä tulet ryöstämään juuri minut?" Ryöstö on jo sinällään väkivaltainen ja epäoikeudenmukainen teko, mutta ammattiyhdistysmiehen mielestä se rikkoo ennen kaikkea sitä solidaarisuusperiaatetta, jonka pitäisi vallita kaikkien työntekijöiden kesken. Michel luopuu näin ollen solidaarisuudesta, jota ei enää ole, ja nostaa kanteen ryöstäjänsä vastaan. Hän vetoaa kaikille samanarvoisen ja kaikista laittomista teoista rankaisevan oikeuden abstraktiin periaatteeseen.

Voidaan kuitenkin havaita, ettei elokuva rajoitu vain yhteen näkökulmaan, vaan heti ryöstön jälkeen tuodaan esiin myös Christophen mahdolliset vaikuttimet. Kameran kuvattua naamioitunutta Christophea ryöstön tiimellyksessä se seuraa häntä kaupungin hämärille kujille. Pian kasvonsa paljastanut Christophe nousee bussiin ja palaa kotiinsa huolehtimaan nuoremmista veljistään. Ohjaaja identifioi, yksilöi ja inhimillistää tuolla hetkellä selvästi ryöstäjän tämän perhesuhteen kautta.

Kun Christophella on hallussaan Micheliltä ja Marie-Clairelta ryöstetyt rahat, hän maksaa kiinteistönvälittäjälleen velkansa ja käy ostoksilla laittaakseen ruokaa pikkuveljilleen. Hänen väkivaltainen tekonsa selittyy näin helposti katsojalle, vaikka sitä ei voi perustella moraalisesti, haluna huolehtia läheistensä perustarpeista.

Vaikka Michel tuntee ryöstön vuoksi syvää epäoikeudenmukaisuutta, hän tulee Christophen kanssa poliisiasemalla käydyn keskustelun myötä tietoisiksi viimeksi mainitun elämän todellisuudesta. Huolimatta siitä, että he molemmat ovat saaneet potkut töistä, heidän elinolosuhteensa poikkeavat toisistaan joiltakin olennaisilta osilta. Siinä missä Michelin ystävät ja hänen perheensä lahjoittavat hänelle matkan Tansaniaan, hän saa ammattiliitolta korvauksia ja elää työssäkäyvän ihmisen kanssa, ei Christophe saa minkäänlaista taloudellista

tukea ja hän joutuu huolehtimaan kahden pienen veljensä koulutuksesta ja taloudellisesta hyvinvoinnista. Christophe perustelee tekonsa tällä olosuhteiden epätasa-arvolla. Vaikka ohjaajan tarkasta näkökulmasta ei voidakaan tehdä varmoja johtopäätöksiä, voidaan arvella, että sallimalla nuoren miehen äänen päästä näin kuuluville ohjaaja kyseenalaistaa Michelin ja hänen vaimonsa spontaanit periaatteet: noudattaako heidän elämänsä todellisuudessa **oikeudenmukaisuuden ja kohtuullisuuden** arvoja, joita he peräänkuuluttavat?

Tiedostettuaan tämän Michel ja Marie-Claire pyrkivät periaatteilleen uskollisina ja kumpikin omalla tavallaan rakentamaan uudelleen sen arvomaailman, johon he uskoivat ja jonka jonkun sellaisen, jonka he uskoivat olevan kaltaisensa mutta jonka olemassaolon todelliset vaikeudet paljastuvat heille, väkivallanteko kyseenalaistaa. Michel vetää kanteensa takaisin ja tarjoaa, joskin hieman kömpelösti, apuaan Christophelle, joka torjuu avun jyrkästi. Sen täytyy tuntua hänestä väärältä ja ehkä nöyryyttävältäkin. Michel päättää tukea Christophen perhettä taloudellisesti käyttämällä Tansanian-matkan matkalippurahat. Marie-Claire puolestaan huolehtii huomaavaisesti ja hellävaraisesti Martinista ja Julesistä, Christophen kahdesta pikkuveljestä, jotka ovat jääneet lähes oman onnensa nojaan Christophen pidätyksen jälkeen. Pariskunta pyrkii sittemmin adoptoimaan lapset.

Vaikka kahden päähenkilön asennetta

voidaan kuvailla termeillä *jalomielinen, avulias, ystävällinen* tai *hyvä*, voidaan kuitenkin ajatella, että elokuva puolustaa yleismaailmallisempia arvoja. *Jalomielisyy*s tai *ystävällisyys* edellyttää suhteellisen rajallisessa, yksilöiden välisessä kanssakäymisessä tapahtuvia tekoja tai eleitä, kun taas termi **solidaarisuus** viittaa pikemminkin ajatukseen enemmän tai vähemmän laajasta yhteisöstä.

Useat seikat osoittavat, ettei Michelin ja Marie-Clairen käytöstä voida selittää pelkästään henkilökohtaisilla vaikuttimilla – säällillä oman onnensa nojaan joutunutta kahta lasta kohtaan – vaan käytös perustuu **koko heitä ympäröivän yhteiskunnan** ihanteisiin. Michel esittelee heti alussa ammattiliiton asiamiehenä, minkä perusteella hänen voidaan olettaa puolustavan kaikkia työntekijöitä, vaikka kyseinen tehtävä tarjoaa myös tiettyjä etuja (kuten esimerkiksi erottamissuojan). Mutta elokuvan ensimmäisessä kohtauksessa näemme, että solidaarisuuden ja tasapuolisuuden nimissä Michel on lisännyt myös oman nimensä niiden henkilöiden luetteloon, jotka voidaan erottaa. Kun hän kohtaa Christophen poliisiasemalla, hän korostaa heidän samaa yhteiskunnallista asemaansa, vaikka hänen ryöstäjänsä tuo esiin muita huomiota vaille jääneitä eroja heidän asemassaan. Solidaarisuusarvon merkitys on näin ollen horjunut, mikä ilmenee Michelin ja Marie-Clairen esittämistä kysymyksistä: Onko heistä tullut porvareita? Ansaitsevatko he nykyisen mukavan elintasonsa? Mitä heistä on

todellisuudessa tullut? Michelin ja Marie-Clairen elettä – jota heidän lapsensa eivät ymmärrä, mutta jonka heidän ystävänsä Raoul ja Denise lopulta jakavat – ei voida tulkita juuri muuten kuin keinona palauttaa **solidaarisuuden** arvo, vaikka se on järkkynyt ja joutuu vastatusten uusien todellisuuksien, kuten Christophen kaltaisten nuorten työntekijöiden kohtaamien suurten vaikeuksien, kanssa.

Jos "Les Neiges du Kilimandjaro" korostaa solidaarisuutta ja etenkin **työntekijöiden välistä luokkasolidaarisuutta**, on ehdottomasti analysoitava tarkemmin sitä, mikä uhkaa tätä solidaarisuuttataikyseenalaistaasen: vaarantaako sen yksinkertaisesti Christophen kaltaisen yksittäisen henkilön toiminta? Vai painottaako elokuva muita ilmiöitä, muunlaista kehitystä, muita **yhteiskunnan syviä suuntauksia**, jotka kyseenalaistavat Michelin ja Marie-Clairen tavan ymmärtää tämä solidaarisuus?

Uhrien reaktiot

Ryöstö saa Michelin syvän epäoikeudenmukaisuuden tunteen valtaan. Kolmen muun uhrin tapaan hän toivoo oikeuden toteutuvan ja syyllisten maksavan teoistaan. Juonen edetessä näytetään kunkin päähenkilön erilaiset luonteenmukaiset reaktiot ja suurimmat huolenaiheet.

Nostettuaan kanteen Michel pyrkii saamaan enemmän tietoa ryöstäjänsä elinolosuhteista. Hän käsittää, että myös ryöstäjä on epäoikeudenmukaisen tilanteen uhri, ja

tiedostaa kanteensa ilmeisen negatiiviset seuraukset. Vaikka Michel ei ilmaise asiaa selvästi, hänen tekonsa antavat ymmärtää, että hän haluaa antaa Christophelle anteeksi. Hän haluaa korjata virheensä, siirtyä askeleen taaksepäin ja peruuttaa kanteensa, mutta koska oikeusprosessi on jo käynnistynyt, hän ei voi enää vaikuttaa ryöstäjänsä kohtaloon. Vaikka Christophe torjuu Michelin tarjoaman avun, Michel järjestää solidaarisuusperiaatteeseen perustuvien arvojensa mukaisesti asiat niin, ettei Christophen veljiltä puutu mitään.

Marie-Claire puolestaan haluaa ymmärtää tapahtunutta ja sukeltaa nopeasti Christophen maailmaan ymmärtääkseen syyt, jotka ovat voineet johtaa kyseiseen tekoon. Kun Marie-Clairelle selviää nuoren miehen äidin tavattuaan, ettei tämä huolehdi pienemmistä lapsista, hän päättää ryhtyä huolehtimaan heistä itse. Voidaan havaita, että toisin kuin Michel, joka yrittää keskustella Christophen kanssa ja todistaa tälle, että tämä on toiminut väärin, Marie-Claire ei väittele vaan yrittää pikemminkin ymmärtää kokonaistilanteen. Hän menee käymään nuoren miehen asunnossa ja jutustelee lähes viattomaan sävyyn Christophen kahden pikkuveljen ja tyttöystävän kanssa ja pyrkii keskustelemaan myös tämän äidin kanssa. Toisin sanoen Marie-Claire toimii paljon konkreettisemmin kuin Michel, jota tuntuvat ohjaavan aluksi vain ylevät periaatteet ja joka etsii asiaan melko ylimalkaisia ratkaisuja (kuten kaikkien matkarahojen lahjoittaminen). Lopussa tosin Michelkin pyrkii vaimonsa tapaan adoptoimaan Christophen kaksi nuorempaa veljeä.

Marie-Clairen sisar Denise puolestaan reagoi äärimmäisellä tavalla ryöstöön, jonka uhreja neljä päähenkilöä ovat. Hän ei kykene hallitsemaan fysiologisia reaktioitaan, eikä hän seuraavina päivinä ja viikkoina onnistu selättämään pelkoaan vaan vajoaa masennukseen. Tällaiset reaktiot voivat tuntua liioitelluilta sellaisista henkilöistä, jotka eivät ole koskaan kokeneet vastaavanlaisia traumaattisia tilanteita. Kokemus kuitenkin osoittaa, että merkittävä osa väkivaltaisten hyökkäysten uhreista ei kykene pääsemään yli heidän fyysiseen tai moraaliseen koskemattomuutensa kohdistuneen hyökkäyksen aiheuttamasta kauhusta ja kärsii erilaisista post-traumaattiseen stressiin liittyvistä häiriöistä (univaikeudet, tarkkaavaisuushäiriöt ja tunnehäiriöt). Denise toipuu lopulta (näin annetaan ymmärtää elokuvan lopussa) masennuksesta epäilemättä juuri Michelin ja Marie-Clairen yhteisen toiminnan ansiosta. Michel ja Marie-Claire palauttavat arvoonsa heidän kaikkien tärkeänä pitämän solidaarisuuden ja antavat näin ympäröivälle maailmalle merkityksen.

Siinä missä Marie-Claire ja Michel edustavat suvaitsevaisuutta ja anteeksiantoa ja Denise haurautta, reagoi Raoul täysin eri tavoin. Häntä ohjaa ennen kaikkea kostonhalu. Raoul ei voi kestää hänen läheisiinsä kohdistunutta pahuutta. Hän kärsii etenkin vaimonsa puolesta, sillä tämä ei tunnu toipuvan hyökkäyksen aiheuttamasta emotionaalisesta shokista. Raoul toivookin Christophen joutuvan maksamaan teostaan. Myös Raoul perustelee paljon kantaansa etenkin keskustellessaan Michelin kanssa satamassa. Hänen näkemyksensä asiasta poikkeaa tosin

aivan kokonaan hänen ystävänsä näkemyksestä. Kokemus osoittaa, että tämänkaltainen kostonhalun värittävä reaktio on hyvin yleinen hyökkäysten tai väkivallantekojen uhreiksi samaistuvien joukossa. Ymmärtämättömyys ja epäoikeudenmukaisuuden tunne hallitsevat niitä yksilöitä, jotka vaativat helposti enemmän tai vähemmän radikaalia kosta.

Tässä yhteydessä on mahdollista ymmärtää, mikä Michelin ja Marie-Clairen reaktiossa on poikkeuksellista: ohjaaja näyttää meille (rinnakkain) näiden kahden päähenkilön läpikäymän prosessin kaikki vaiheet, minkä ansiosta voimme jakaa heidän näkökulmansa ja lopulta heidän tunnereaktionsa. Tämä selittää epäilemättä myös sen, miksi heidän läpikäymistään vaiheista tietämättömät omat lapsensa eivät ymmärrä heidän päätöstään adoptoida oman ryöstäjänsä pienet veljet.

Denisen ja Raolin osalta voidaan olettaa, että heidän pitkäaikainen ystävyytensä voittaa ymmärtämättömyyden ja että heidän ystäviensä tekemä päätös noudattaa heihin syvälle juurtuneita arvoja, joiden ansiosta he kykenevät selviytymään myös kokemastaan traumasta.

Työelämä: sukupolvien välinen konflikti?

Sen lisäksi, että Robert Guédiguian puolustaa elokuvassaan selkeästi tiettyjä arvoja, hän tekee useita huomioita **työelämästä, sen nykytilanteesta ja muutoksesta**. Tämä käsikirjoituksen tasolla esiintyvä teema ilmenee myös ohjauksessa ja etenkin lavasteita koskevissa valinnoissa. Tarkkasilmäinen katsoja havaitsee, että useissa kohtauksissa näkyy elokuvajulisteen tapaan taustalla nostureita, tehtaita, rahtilaivoja tai muita työläiselämään viittaavia seikkoja kuten esimerkiksi ammattiliiton viirit. Elokuva kertoo näin ollen työelämästä ja etenkin työväenluokasta, jonka kohtaloa uhkaavat kuitenkin eri tavoin reagoivat ja asenteiltaan vastakkaiset sukupolvet. Elokuva perustuu Michelin ja Marie Clairen muodostaman vakaan pariskunnan ja heidän ryöstäjänsä Christophen, jonka vastuulla on hajonneen perheen kaksi pientä veljeä, väliseen vastakkainasetteluun.

Elokuvan edustamat **kaksi sukupolvea** ovat hyvin erilaisia, eikä niiden välimaastoon ole sijoitettu käytännössä katsoen yhtään

henkilöhahmoa. Elokuvasa on yhtäältä Michelin ja Marie-Clairen muodostama pariskunta ja heidän ystävänsä Raoul ja Denise, ja toisaalta 20–30-vuotiaiden lasten sukupolvi.

Vanhempaa sukupolvea tuntuvat yhdistävän ja innostavan yhteiset arvot. Kaikki neljä päähenkilöä ovat peräisin työläisympäristöstä, jonka puolesta he ovat taistelleet. Voidaan olettaa, että he ovat elämänsä ajan voineet työnsä ansiosta elää kohtuullisesti, hankkia hieman omaisuutta ja tulla jopa kauniin asunnon ja terassin omistajiksi Marseillessa.

Nuorten vanhempien edustama toinen sukupolvi osoittautuu paljon vaihtelevammaksi ja heterogeenisemmäksi. Sen edustajilla on toisistaan hyvinkin poikkeavia huolenaiheita ja elämäntapoja. Christophe pyrkii jotenkuten täyttämään omat ja pienten veljiensä tarpeet. Florencen aviomiehen puolestaan on matkusteltavapaljontyönsävuoksi, mikä loitontaa hänet perheestä. Gilles taas on huolissaan kotinsa pergolan rakentamisesta. Gillesin koti on moderni meren rannalla omalla tontilla sijaitseva talo, jota vartioidaan turvakoodein varustetuilla suojakaltereilla. Vastakohta Christophen pieneen, todennäköisesti 1960-luvulla rakennetussa kerrostalossa sijaitsevaan asuntoon on silmiinpistävä. Elinympäristössä on vain kaikkein välttämättömin, sisustus on yksinkertainen ja seinät haalistuneita. Vaikka kyse on vain ohimennen näkyvistä yksityiskohdista, nuori sukupolvi kuvataan elokuvassa jyrkän vastakohtaisena niin kodin, tulojen, perhetilanteen kuin elämäntyylin perusteella.

Kahden sukupolven välillä voidaan havaita myös toinen huomattava ero. Siinä missä Michel ja Marie-Claire pyrkivät ymmärtämään ryöstäjänsä syytä, heidän poikansa Gillesin puheet ovat pikemminkin stereotyyppisiä: "Rahaa ne vaan hakevat, huumeita ja seuraa. Ne ovat valmiita

ihan mihin tahansa saadakseen annoksensa". Myöhemmin Michelin ja Marie-Clairen lapset eivät ymmärrä vanhempiensa päätöstä adoptoida ryöstäjänsä kaksi pikkuveljeä. Perustellakseen kantansa vanhemmilleen he esittävät seuraavanlaisia kysymyksiä: "Mitä meidän lapsemme ajattelevat? Kuinka selitämme heille, että luonanne nukkuu vieraita ihmisiä? Eikö teitä häiritse se, että käytätte lahjamme noihin lapsiin, joita ette edes tunne?" Tai "Entä Christophe, olisiko hän tehnyt saman teille?" Nämä kysymykset paljastavat, että he ovat ennen kaikkea huolissaan henkilökohtaisesta edustaan (tai rajatussa merkityksessä heidän "perheensä" edusta) ja että heitä ohjaa hieman myös mustasukkaisuus. Tämä korostuu heidän kyvyttömyydessään ymmärtää lopulta aika yksinkertaista ja selvää solidaarisuuden ja uhrautuvaisuuden elettä.

Michelin ja Marie-Clairen ystävät suhtautuvat lopulta myönteisesti adoptiopäätökseen, joka loitontaa Michelin ja Marie-Clairen lapsistaan. Elokuvan päätös on selkeä: **solidaarisuus on sen työläissukupolven olennainen arvo**, johon Michel ja Marie-Claire kuuluvat, mutta voidaan epäilemättä olla huolissaan siitä tai harmitella sitä, etteivät tulevat sukupolvet jaa kyseistä arvoa yhtä voimakkaasti.

Näkökulma yhteiskunnasta

Asettamalla kaksi aikuissukupolvea vastakkain Robert Guédiguian tuo esiin laajemmin yhteiskunnan ja sille ominaisten arvojen muuttumisen. Vahvan solidaarisuuden tunteen ohjaamasta yhteiskunnasta siirrytään yhteiskuntaan, jolle on ominaista korostunut individualismi. Viimeksi mainitulla termillä ei tarkoiteta kuitenkaan egoismia, sillä lasten

sukupolvi toimii myös vanhempiensa hyväksi lahjoittamalla esimerkiksi Michelille ja Marie Clairelle matkan Kilimanjarolle. Mutta nämä teot kohdistuvat heidän omaan perheeseensä tai heille läheisiin ihmisiin, eikä Michelin ja Marie-Clairen toiminnan tapaan laajempaan yhteisöön.

Kuten ohjaaja tuo esiin lehdistötiedotteessa, tämä muutos on tapahtunut etenkin teollisuustyön alalla toteutuneiden huomattavien muutosten seurauksena. Kehittyneiden maiden yritysten ja työntekijöiden muodostama talousjärjestelmä on muuttunut muutamassa vuosikymmenessä huomattavasti, mikä on muokannut samalla elintapoja ja ajatusjärjestelmiä. Ohjaaja kuvaa hieman nostalgisesti erään yhteiskuntarakenteen sekä 1970-luvun lopulle asti vahvaan ja taistelutahtoiseen työväenluokkaan liittyneen arvojärjestelmän heikentymistä. Työläisiä yhdisti aiemmin tunne samaan yhteisöön kuulumisesta. He jakoivat saman kohtalon, taistelivat työnantajia ja epäoikeudenmukaisuuksia vastaan ja asettivat etusijalle kaikkien hyväksi koituvan solidaarisuuden vain harvojen henkilökohtaisen edun sijasta. Heidän ei oletettu puolustavan henkilökohtaisia etujaan vaan taistelevan ammattiliittojen ja poliittisten puolueiden (etenkin sosialististen ja kommunististen) kautta yleisesti kaikenlaista riistoa ja herruutta vastaan marxilaisen iskulauseen ”kaikkien maiden proletariaatit, liitytkää yhteen” mukaisesti.

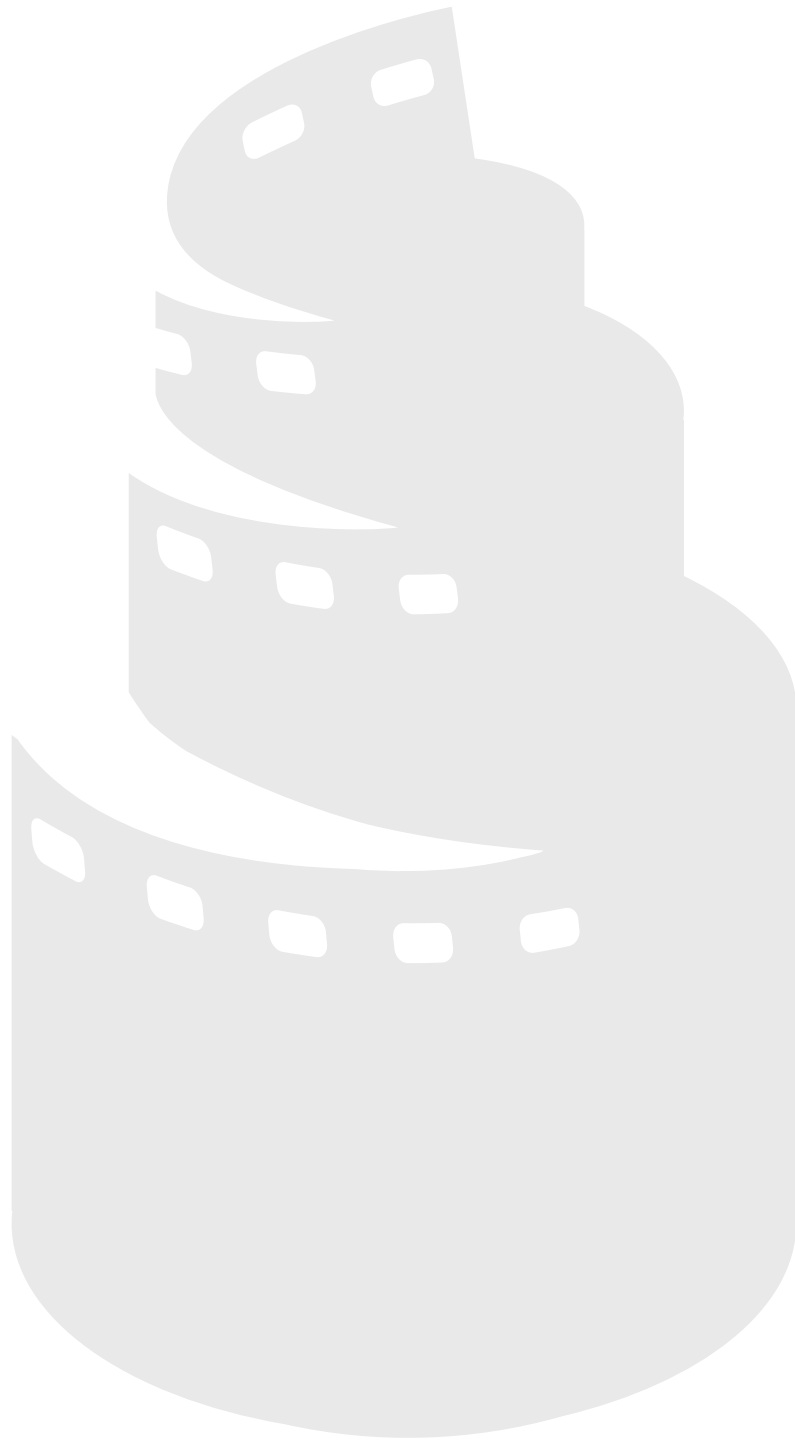

Mutta nykyään
m a s s o j e n
v a i k u t u k s e n
mentyä työläisiä ei
juuri näy julkisessa
elämässä, kuten
Robert Guédiguian
kertoo. Hän antaa
tilaa uudelle
s u k u p o l v e l l e ,

joka kärsii vanhempiinsa nähden huomattavan korkeasta työttömyydestä ja epävakausta aiheuttavasta työn ”joustavuudesta”. Kun yhteisiä haasteita ei enää ole, uuden sukupolven jäsenillä on taipumus toimia entistä yksilöllisemmin ennen kaikkea henkilökohtaisten etujen perusteella ja kääntyä läheistensä, ystävien tai perheen, puoleen yhteisen yhteiskuntaluokan sijasta.

Vaikka työväenluokka uhkaa, jos nyt ei kokonaan kadota, ainakin menettää merkitystään ja viedä mennessään tietoisuuden samaan kohtalonyhteisöön kuulumisesta, Robert Guédiguian toivoo, että tällainen ”kaikkiin huonosaisiin ihmisiin” ulotettu ”luokkatietoisuus” voisi vielä nousta esille hallitsevasta individualismista huolimatta kansalaisten välisen todellisen solidaarisuuden edistämiseksi Michelin ja Marie-Clairen omalla tavallaan antaman esimerkin mukaisesti.

les grignoux
● ● ●

www.luxprize.eu
luxprize@europarl.europa.eu